

Seuramatka pintaa syvemmälle

**Magnus Londen ja Nico Backström tunkeutuivat etelänmatkojen ytimeen
He etsivät vimmatusti tyypillistä turistia ja yllättyivät: sellaista ei ole**

Pari vuotta sitten helsinkiläinen toimittaja Magnus Londen ja valokuvaaja Nico Backström astuivat sisään pieneen matkatoimistoon Helsingin keskustassa ja ilmoittivat haluavansa lähteä halvalla matkalle paikkaan, jossa on nuorekasta menoa. Muita vaatimuksia ei ollut, paitsi että lähtöpäivän piti olla tiistai.

Hieman alle kolmikymppiset ystävykset päätyivät Kreetan Maliaan Kymppimatkojen järjestämälle matkalle, joka maksoi 1299 markkaa.

Tästä ja muutamasta muusta Välimerelle suuntautuneesta matkasta syntyi kirja "Etelään - Seuramatkailun syvin olemus".

Londen ja Backström kävivät myös Marokossa ja Kroatiassa, Backström kuvasi Torremolinoksessa, ja Londen matkusti Portugaliin, Bulgariaan ja Kanarian Playa del Inglesiin ja Puerto Ricoon sekä hyödynsi kokemuksiaan Kosilla, Korfulla ja Espanjan Aurinkorannalla. Kaikki matkat oli maksettu omalla rahalla.

Tartun kirjaan hieman epäluuloisena: vai niin, kaksi suomenruotsalaista älykköä naureskelee junttisuomalaisten etelänmatkoille.

Onneksi Londen tekee vielä enemmän pilaa ruotsalaisista. Londenin mukaan he ovat äänekkäitä ja ylimielisiä, kun taas norjalaiset ovat iloisia, tanskalaiset kovia juhlimaan ja suomalaiset hiljaisia ja syrjäänvetäytyviä.

Ruotsalaisten piikittely on Londenin mukaan suomenruotsalaisten perinne ja harrastus. "Heitä on hauska piikitellä. Jos vähän yleistää, ruotsalaiset ovat ylimielisiä, eivätkä tiedä, mitä tapahtuu Ruotsin ulkopuolella. Sama suurvaltasyndrooma kuin jenkeillä ja venäläisillä." Tanskalaisten juopottelua Londen väittää yksinomaan kunnioittavansa.

Londen saa piikittelyn anteeksi, sillä hän panee peliin myös itsensä. Hän hoippuu rahattomana, onnettomana ja vauvan kanssa valvomisesta sekaisena Dubrovnikissa, kun Backström on nukkunut pommiin ja myöhästynyt lentokoneesta. Londen koluaa Kanarian pornoklubeista kirkkoon, kärventää nahkansa hiekkarannalla, maksaa taksikuskille tuplamaksun, ostaa pakon edessä ylihintaista samppanjaa seksiklubin unkarilaistytölle.

Hän tanssii letkassa "chartertanssia" Agadirin berberijuhlissa, "aivan tavallisessa berberikodissa", jossa on istumapaikat sadalle vieraalle ja iso sisäpiha tanssia ja showta varten.

Voihan olla, että tämä ei ole aivan tavallinen berberikoti, mutta minulle se kelpaa, miettii charterturisti ja kohottaa lasinsa, Londen kirjoittaa.

Suomalainen valmismatkojen järjestäjä onkin jo ehtinyt lähettää Etelään-kirjan kansainvälisen konsernin päämajaan oppikirjaksi ("Älkää ihmeessä myykö niitä berberillanviettoja aitoina!").

Matkanjärjestäjä olisi kaivannut Etelään-kirjaan myös kuvausta eettisesti valveutuneista matkailijoista, jotka hekin lähtevät valmismatkalle perehtyäseen arkkitehtuuriin tai kulttuuriin.

Londen kertoo sitä vastoin pyrkineensä kuvaamaan nimenomaan enemmistön tapaa matkustaa. Matkoillaan hän etsii vimmatusti tyypillistä turistia. Kun hän vihdoinkin luulee löytäneensä sellaisen, Gunnarin, joka on ollut Marokossa jo kymmenen kertaa, seuraakin yllätys:

Ummikkoruotsalainen on ystäväystynyt Agadirin slummien asukkaiden kanssa ja tuo joka reissulla mukanaan valtavat määrät vaatteita, leluja ja koulutarvikkeita.

Vaikka Londenin tähtäimessä on seuramatkailu, Dubrovnikin kohdalla hän tekee poikkeuksen ja kuvaa syvältä Jugoslavian sotaa. Londenin reportaasi on myös täynnä viittauksia lehtikirjoituksiin, matkakirjallisuuteen ja tutkimuksiin. Näin hän myös liittyy luontevasti suomenruotsalaisten matkareportaasien kirjoittajien ja kirjailijoiden, eritoten Kai Donnerin ja Göran Schildtin perinteeseen.

Etelään-kirja on ennen muuta hauska ja viihdyttävä, mutta siihen sisältyy myös moraliteetti, jonka Londen tiivistää näin:

"Olisi kiva, jos ihmiset seuramatkalle lähtiessään miettisivät, minne he ovat menossa, millä ehdoilla massaturismi toimii ja kuka saa rahat."

"Jos vaadit suomalaista olutta Espanjassa, saat sitä varmasti viimeistään seuraavana kesänä. Mutta mihin se johtaa? Alkuperäiskulttuuri katoaa. Yhteiskunta, joka tarjoaa turisteille kaiken, maan ja ympäristön, ei itse saa siitä mitään muuta kuin tungosta ja hysteriaa."

Londen suree sitä, että Välimeren turistikohteissa on miltei mahdotonta tavata alkuperäistä ihmistä. "Kun astut bussista, törmäät heti ihmiseen, joka odottaa sinulta rahaa."

Toisin oli Siperiassa, josta Londen kirjoitti vuonna 1997 ilmestyneen esikoiskirjansa "Maan ääriin". Matka Sahaliniin ja Kuriileille oli massamatkailun vastakohta: "Heti kun astui bussista ulos, joku tuli kysymään, kuka olet ja mistä tulet. Eikä hänelle tullut mieleenkään pyytää rahaa", Londen kertoo.

"Kuitenkin, jos Siperiaan tehtäisiin seuramatkoja seuraavat 50 vuotta, tilanne muuttuisi siellä samanlaiseksi."

Siperia ja seuramatkat - vieläkö matkustus kiehtoo? Eikö kirjoja syntyisi seksikkäämmistäkin aiheista - kaikkihan nykyään matkustavat, yritän provosoida.

Londen ei anna periksi: "Matkustaminen on jännittävää, yhtä hyvin matka Siperiaan kuin matka Helsingistä Turkuun. Kaikki riippuu omasta asenteesta ja näkökulmasta. Tiedän ihmisiä, jotka ovat matkustaneet maapallon ympäri, eivätkä ole nähneet paljoakaan", Londen sanoo.

Matka jatkuu. Seuramatkalle Londen ei kuitenkaan lähiaikoina lähde. Sen sijaan hän lomailee toukokuussa vaimonsa Marian ja parivuotiaan poikansa Melvinin kanssa Sloveniassa. Backström matkustaa puolestaan samoihin aikoihin Nepaliin kiipeilemään yhdessä Mount Everestin valloittajan Antti Mankisen kanssa.

"Etelään - Seuramatkailun syvin olemus"-kirjan on kustantanut Tammi. Sen ohjehinta kirjakaupoissa on 155 markkaa.